

Sygn. akt III AUa 550/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 sierpnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Bogdan Świerk
Sędziowie:	SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz (spr.) SA Elżbieta Czaja
Protokolant: st. prot. sądowy Krzysztof Wiater	

po rozpoznaniu w dniu 13 sierpnia 2013 r. w Lublinie

sprawy A. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 22 lutego 2012 roku w sprawie VII U 1197/12

w przedmiocie wypłaty emerytury

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 4 kwietnia 2013 r. sygn. akt VII U 4447/12

oddala apelację.

III AUa 550/13

UZASADNIENIE

W skardze z dnia 28 grudnia 2012 r. A. J. domagała się wznowienia postępowania w przedmiocie wypłaty emerytury zawieszanej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych od dnia 1 października 2011 r. w oparciu o wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., sygn. akt K 2/12, ogłoszony w Dzienniku Ustaw z dnia 22 listopada 2012 r. pod poz. 1285. Domagała się wznowienia wypłaty emerytury oraz wypłaty zawieszonych świadczeń od 1 października 2011 r. wraz z ustawowymi odsetkami.

W dniu 18 lutego 2013 r. skarżąca złożyła pismo, w którym ograniczyła swoje żądanie do wypłaty świadczeń za okres 1 października 2011 r. do 22 listopada 2012 r. wraz z należnymi odsetkami do dnia zapłaty. Wskazała, że od dnia 22 listopada 2012 r. organ rentowy podjął wypłatę świadczenia.

Wyrokiem z dnia 4 kwietnia 2013 roku Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił częściowo wyrok Sądu Okręgowego z dnia 22 lutego 2012 r. wydany w sprawie VII U 1197/12 oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego z dnia 6 października 2011 roku i ustalił wnioskodawczyni prawo do wypłaty emerytury od dnia 1 października 2011 roku do dnia 21 listopada 2012 roku, uchylił wyrok w pozostałej części i umorzył postępowania, a wniosek o odsetki przekazał organowi rentowemu do rozpoznania. Sąd Okręgowy ustalił, że A. J. w dniu 4 października 2010 roku złożyła wniosek o emeryturę. Decyzją z dnia 20 października 2010 roku przyznano jej prawo do tego świadczenia od dnia 1 października 2010 r., tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Wypłata świadczenia została zawieszona z uwagi na osiągnięcie przychodu w kwocie przekraczającej 130% przeciętnego wynagrodzenia. Ostatecznie wypłata emerytury została podjęta od dnia 1 kwietnia 2011 r., tj. od miesiąca, w którym skarżąca ukończyła 60 lat.

Decyzją z dnia 6 października 2011 roku organ rentowy wstrzymał wypłatę emerytury od dnia 1 października 2011 roku z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 22 lutego 2012 r., sygn. akt VII U 1197/12, odwołanie A. J. od powyższej decyzji zostało oddalone. Wznowienia postępowania zakończonego tym wyrokiem domaga się A. J. w przedmiotowej skardze.

Na podstawie decyzji z dnia 22 stycznia 2013 r. ZUS podjął wypłatę emerytury wnioskodawczyni od 22 listopada 2012 r., tj. od dnia, w którym został opublikowany wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r.

Sąd Okręgowy orzekł, że skarga A. J. o wznowienie postępowania w sprawie sygn. akt VII U 1197/12 jest zasadna i zasługuje na uwzględnienie w zakresie wskazanym w punkcie I wyroku zgodnie z art. 401¹ kpc.

Decyzja z dnia 6 października 2011 roku zapadła na podstawie art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którym prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Przepis ten został wprowadzony do porządku prawnego z dniem 1 stycznia 2011 r. na podstawie art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2010 r., Nr 257, poz. 1726 ze zm.).

Wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r., sygn. akt K 2/12 (Dz.U. z 2012 r., poz. 1285), Trybunał Konstytucyjny orzekł o tym, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w zw. z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązywania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W świetle art. 190 ust. 1 Konstytucji orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Utrata mocy obowiązującej przepisu z powodu jego niezgodności z Konstytucją oznacza, że przepis ten nie może być stosowany poczynając od daty jego uchwalenia. Wyroki Trybunału mają skutki retroaktywne, a przez to zachodzi konieczność ponownego rozpoznania sprawy z pominięciem już przepisu uznanego za niezgodny z Konstytucją (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2008 r., V CO 43/08, wyrok z dnia 21 listopada 2006 r., II PK 42/06).

W niniejszym stanie faktycznym w dniu złożenia wniosku o emeryturę, wydania decyzji przyznającej to świadczenie oraz w dacie wskazanej jako dzień nabycia prawa do emerytury, nie istniał wymóg rozwiązania stosunku pracy jako przesłanka niezbędna do przyznania tego prawa. Uznany za niezgodny z Konstytucją art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia

1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie został jeszcze wprowadzony do ustawy, zaś jego wcześniejszy odpowiednik – tj. art. 103 ust. 2a tej ustawy, został uchylony wcześniej, tj. z dniem 8 stycznia 2009 r. Osoby, które prawo do emerytury nabyły w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r., miały prawo do jej wypłaty także w przypadku ewentualnego kontynuowania zatrudnienia. Zacytowane wyżej orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego pozwala tym osobom na zachowanie prawa do wypłaty emerytury.

Uwzględniając skargę o wznowienie postępowania Sąd Okręgowy, na mocy art. 412 § 2 kpc częściowo zmienił wyrok Sądu Okręgowego z dnia 22 lutego 2012 r. wydany w sprawie VII U 1197/12 oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego z dnia 6 października 2011 r. i ustalił wnioskodawczyni prawo do wypłaty emerytury od dnia 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012 r.

Odnosnie zaś wypłaty świadczenia emerytalnego po dniu 21 listopada 2012 r. Sąd uchylił własny wyrok i w tym zakresie umorzył postępowanie na podstawie przepisu art. 477¹³ kpc, zgodnie z którym zmiana przez organ rentowy zaskarżonej decyzji przed rozstrzygnięciem sprawy przez sąd – przez wydanie decyzji uwzględniającej w całości lub w części żądanie strony – powoduje umorzenie postępowania w całości lub w części. Organ rentowy uwzględnił częściowo żądanie A. J. podejmując wypłatę emerytury od dnia 22 listopada 2012 r., zatem postępowanie w tym zakresie należało umorzyć.

Od tego wyroku apelację wniósł organ rentowy – Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. zaskarżając wyrok w punkcie I. Wyrokowi zarzucał pominięcie art.190 ust.3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i niewłaściwe zastosowanie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku sygn. akt K 2/12 oraz naruszenie prawa materialnego art.103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez ustalenie prawa do wypłaty emerytury od dnia 1 października 2011 roku do dnia 21 listopada 2012 roku. Wnosił o zmianę wyroku i oddalenie odwołania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Istotą sprawy była możliwość zastosowania w stosunku do wnioskodawczyni przepisu art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1229 ze zm.) zakwestionowanego wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku w sprawie K 2/12, w okresie poprzedzającym jego wejście w życie. Wspomnianym wyrokiem Trybunał orzekł, że „art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 roku, Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych(tekst jednolity: Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 roku bez konieczności rozwiązywania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej”. Oceniając skutki wyroku, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą, jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury, nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku. W stosunku do tych osób przepis art. 28 cytowanej ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych w zakresie w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy emeryturach i rentach z FUS utracił moc z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw, czyli z dniem 22 listopada 2012 r. (Dz.U. z 2012 roku, poz. 1285).

W stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy poza sporem pozostawał fakt, że wnioskodawczyni należy do kręgu osób objętych przedmiotowym orzeczeniem albowiem prawo do emerytury nabyła w dacie 1 marca 2009 roku, a więc w okresie, kiedy realizacja prawa do tego świadczenia nie wymagała rozwiązania stosunku pracy.

W zaistniałej zatem sytuacji faktycznej, jak prawidłowo przyjął Sąd Okręgowy, decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy posiadała ocena skutków wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 roku w odniesieniu do stanu prawnego poprzedzającego wejście w życie tego orzeczenia.

Zgodnie z powołanym przez Sąd Okręgowy przepisem art. 190 ust. 1 Konstytucji RP orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne, co oznacza, że przepis uznany przez Trybunał za niezgodny z Konstytucją nie może być stosowany poczynając od daty jego uchwalenia, a z datą ogłoszenia wyroku Trybunału zostaje wyeliminowany z porządku prawnego i po tej dacie nie może być stosowany. Sąd Apelacyjny podziela ukształtowane na tle omawianej materii orzecznictwo Sądu Najwyższego, gdzie stwierdza się że „uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją przepis prawa nie może być stosowany przez Sądy i inne organy w odniesieniu do stanów faktycznych sprzed ogłoszenia orzeczenia Trybunału (vide: wyrok z dnia 21 listopada 2006 roku, II PK 42/06 – LEX nr 950622, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2008 r. V CO 43/08 LEX nr 564856).

Z tych względów i na mocy art.385 KPC Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji.